

Inspectieresultaten koelinstallaties

Keuringsverplichtingen nog onvoldoende nageleefd

In 2017 heeft de Inspectie SZW inspecties uitgevoerd bij 48 kleine en middelgrote bedrijven waar een koelinstallatie aanwezig is. Het betrof steekproefsgewijze inspecties onder andere in supermarkten, in de vleesverwerking en in restaurants. Bij 42% van de geïnspecteerde bedrijven schort het aan de naleving van de verplichtingen verbonden aan het gebruik van koelinstallaties, vooral van de keuringsplicht.

Koelinstallaties en risico's

Bij het werken met koel- en/of vriesinstallaties (dit zijn drukapparaten) is aandacht voor veiligheid van het grootste belang. Het onbedoeld vrijkomen van koudemiddel (bijvoorbeeld koolstofdioxide, ammoniak, of ChloorFluorKoolwaterstoffen) uit de installatie is gevaarlijk: het kan leiden tot verstikking, vergiftiging, brand, explosie en/of bevroeringsverschijnselen. Illustratief voor de risico's bij koelinstallaties is een ongeval in 2015 in een supermarkt, waarbij door lekkage van de koelvloeistof twaalf mensen onwel werden en behandeld moesten worden. Veilig werken brengt een aantal verplichtingen voor de gebruiker met zich mee, zoals de periodieke keuring en het op een juiste manier gebruiken van de

drukapparatuur. De Inspectie SZW ziet erop toe dat alle partijen (fabrikanten, importeurs, installateurs en gebruikers) zich houden aan de voorschriften. Bij eerdere inspecties bij het midden- en kleinbedrijf naar de naleving van verplichtingen die zijn verbonden aan het werken met drukapparatuur zijn vooral bij koelinstallaties relatief veel overtredingen vastgesteld. Het betrof meestal het ontbreken van de herkeuring en het herkeuringcertificaat of andere specifieke documenten die bij het apparaat aanwezig horen te zijn. Onbekendheid met de verplichtingen en risico's bleken daarvoor belangrijke redenen. Daarom is er begin 2017 een nieuwe publicatie uitgebracht, genaamd: **'Koelinstallaties. Wat moet u weten als gebruiker?'** (te vinden op de site van de Inspectie SZW). In 2017 zijn opnieuw inspecties uitgevoerd bij koelinstallaties.

De inspecties

De inzet was om koelinstallaties te inspecteren bij bedrijven in de voedingsbranche die tussen de 10 en 100 werknemers in dienst hebben, in regio's waar volgens de inspectieresultaten gemiddeld minder naleving is. Steekproefsgewijs is geïnspecteerd bij 48 bedrijven in de vleesverwerking, verwerking van groente en fruit, groothandelsbedrijven,

supermarkten, winkels en restaurants. De punten waarop geïnspecteerd werd, zijn:

- Is de koelinstallatie gekeurd?
- Zijn de vereiste documenten aanwezig?
- Is het onderhoud op orde?
- Is de koelinstallatie goed toegankelijk voor onderhoud en inspectie?

Overtredingen

Bij 20 van de 48 bedrijven (42%) zijn één of meer overtredingen geconstateerd. In totaal zijn er 28 overtredingen geconstateerd, meestal betreft dat keuringsverplichtingen. De tabel op de volgende pagina geeft de verdeling weer. Te zien is dat 16 overtredingen (57%) over de keuringsverplichtingen gaan.

Overtreding	Frequentie	%
Niet gekeurd voor de eerste ingebruikneming.	6	21%
Niet (tijdig) herkeurd.	6	21%
Geen intredekeuring bij ingebruikname.	4	14%
De gebruiker bewaart niet de documenten, zoals bijv. de EG-verklaring van overeenstemming of het aantekenblad.	4	14%
Niet goed toegankelijk voor het gebruik, onderhoud, onderzoek, inspectie, reparatie en keuringen.	3	11%
Verkeert niet in goede staat van onderhoud.	3	11%
Bij opslag CO ₂ niet de juiste maatregelen genomen.	1	4%
Gaat niet vergezeld van een gebruiksaanwijzing, die ten minste in de Nederlandse taal is gesteld.	1	4%
Totalen	28	100%

Er is ook gekeken of de sector of de bedrijfsgrootte relevant is voor het aantal overtredingen. De verdeling in sectoren geeft geen significante uitschieters te zien. Ook de bedrijfsgrootte is niet relevant, alleen blijkt dat in de categorie 10 t/m 19 werknemers er 18 overtredingen bij 13 bedrijven zijn. Dat is iets hoger dan bij een andere bedrijfsgrootte.

De door de minister van SZW aangewezen instanties (Conformiteitsbeoordelingsinstanties, afgekort CBI's) voeren de herkeuringen van drukapparatuur uit op verzoek van de gebruiker. Afhankelijk van het koudemiddel, de hoeveelheid en de druk, dient een periodieke keuringstermijn te worden vastgesteld.

In 2015 is bij het presenteren van de factsheet 'Veilig werken met drukapparatuur' aan de CBI's gevraagd om een sluitende procedure voor rappelleren te ontwikkelen (voor zover nog niet aanwezig). Tevens is gevraagd om te onderzoeken of het mogelijk is om te werken met een

keuringssticker op het drukapparaat. Beide maatregelen zijn niet wettelijk verplicht. Het plaatsen van een keuringssticker met een herkeuringsdatum is bij liften en hijskranen bijvoorbeeld wel verplicht. Beide punten zouden bijdragen aan het bewaken van de termijnen. Bij navraag is gebleken dat alle CBI's (op vrijwillige basis) inmiddels rappelleren of voorzien in een andere vorm van klantcontact. De termijnen hebben de aandacht. Een keuringssticker of een ander kenmerk van goedkeuring bleek niet handig, gezien de grote verscheidenheid en complexiteit van apparatuur, en is bovendien bij een sluitend rappelsysteem ook niet nodig.

Conclusie en (vervolg)acties

De conclusie is dat de naleving van de verplichtingen die zijn verbonden aan het gebruik van koelinstallaties niet op orde is. Uit eerder onderzoek bleek dat de complexe regelgeving

en het niet alert zijn op de keuringsplicht en de termijnen belangrijke oorzaken zijn. Van onwil was vrijwel geen sprake. De Inspectie SZW heeft daarom in 2016 voorlichting gegeven aan installateurs en veiligheidskundigen en in maart 2017 een publicatie over de keuringsplicht uitgebracht. Bij de CBI's is inmiddels een meer sluitend rappelsysteem in gebruik. In 2018 zal de Inspectie SZW wederom aandacht geven aan het naleven van de keuringsplicht voor koelinstallaties en andere drukapparatuur.

Deze factsheet is van de Inspectie SZW

Projectnummer

A1406

Projectleider

Wim Klever

Projectsecretaris

Shaira Saddal

Xerox/OBT, Den Haag | 107774

© Rijksoverheid | december 2017